

ZNMK

Jrg 24 nr 3 winter 2017/2018 **ZAANSE NATUUR & MILIEU KRANT**

Nacht van de Nacht

Vissen in polder
Westzaan

MER Schiphol

Luchtverkeer is
milieuvvervuiler

Czaar Peterstraat

Het Stenen Hoofd

Japanse
duizendknoop

Hemelboom

COLOFON

De Zaanse Natuur- en Milieukrant is een uitgave van het Zaanse Natuur- en Milieu Overleg (ZNMO). De krant verschijnt vier maal per jaar. De inhoud van de artikelen geeft niet noodzakelijkerwijs de visie van de redactie weer.

In Zaanstad bestaan diverse organisaties die zich (ook) inzetten voor natuur en milieu. Het ZNMO zorgt er voor dat deze afzonderlijke organisaties van elkaars activiteiten op de hoogte blijven, door periodiek overleg en door de uitgave van deze Zaanse Natuur- en Milieukrant. Ook treedt het ZNMO in voorkomende gevallen naar buiten met een gezamenlijk standpunt over een bepaalde kwestie.

Lidorganisaties ZNMO

- Kontakt Milieubeheer Zaanstreek 6353580 kmz@dds.nl
- Fietsersbond afd. Zaanstreek 6176250 sonjapuhl@hotmail.com
- KNNV Zaanstreek 6140747 jkorten@xs4all.nl
- Milieudefensie Zaanstreek 06-48363237 zaanstreek@milieudefensie.nl
- OBW Ongeschonden Behoud Westzijderveld, 075-6167192 obwsecretariaat@upcmail.nl
- Open Polders Assendelft 6700267 openpoldersassendelft@hetnet.nl
- Staatsbosbeheer Veenweiden (Zaanstreek) 6282628 d.ofman@staatsbosbeheer.nl
- Vogelbeschermingswacht "Zaanstreek" www.vogelwachtaanstreek.nl
- Zaanse Natuur en Milieu Centrum 6312020 info@zaansnatuuren milieucentrum.nl
- Zaanse Energie Koöperatie 06-33800429 info@zaanse-energie.nl

Redactie: Loek Vlaanderen, Rita Melk, Elsa Loosjes, Gerrit Jan van der Schoor (vormgeving).

Aan dit nummer werkte verder mee: Erna van Gils, Kees Keijzer, Sonja Puhl, Gerard Jägers, Josia Smulders, Rob Berkman

Redactieadres en abonnementen-administratie: ZNMK, Kleine Tocht 4a 1507 CB Zaandam
Telefoon: 6353580 of 6212153
E-mail: kmz@dds.nl
Website: www.kmz1971.nl

Abonnementsprijs € 6,- per jaar.
Abonnement samen met lidmaatschap KMZ €15,- per jaar.
Bankrekening NL62INGB0002368420
Deadline volgende krant: februari 2018

Koude tijden

Veel kortere dagen, kou en regen. Files op de weg met recordlengten van over de 800 km. Ik ben niet blij dat ik geen werk meer heb, maar daarin moeten staan om naar je werk te gaan is – weet ik uit ervaring – helemaal geen pretje. De ergernis loopt in dat soort rijtjes enorm op. Men gunt elkaar geen stukje weg meer, scheldt je door een opengedraaid raampje toe of laat je op een andere wijze weten wat men van je denkt. Nee, dat mis ik niet. Wel het met collega's discussiëren over de diverse zaken waardoor die files ontstaan en de eventuele oplossingen daarvoor.

In deze krant natuurlijk weer een verslag van onze vaartocht tijdens de Nacht van de Nacht. Nee, het is tijdens zo'n avond niet echt donker. Een passagier merkte aan het eind op dat tijdens de tocht de meevarenden zelf ook voor licht- en geluidsoverlast zorgen doordat zij met hun mobieltjes allemaal met gebruik van de flits foto's wilden maken en elkaar hard pratend op van alles wezen. Dat moet wanneer de fluisterboot bij SBB zijn intrede gaat maken duidelijk anders! Vraag voor nu is: of we volgend jaar wel weer kunnen gaan varen. Maar u hoort het allemaal vanzelf.

Ook hebben we in deze aflevering van een van onze vertegenwoordigers in de Omgevings Raad Schiphol (ORS) een stuk dat hij in de plaatselijke bladen heeft gezet met betrekking tot de ontwikkelingen daar. Schiphol maakt het er voor ons, erom- en eronder-wonenden, niet veel beter op. Hoe er met allerlei cijfers werd en wordt gerommeld, hoe er verzwegen, anders geïnterpreteerd en berekend wordt, het is met Schiphol altijd al creatief boekhouden geweest, naar onze mening. KMZ is in het verleden om die zaken vroeger al eens afgehaakt uit het CROS, de voorloper van de ORS. Andere bedrijven worden gewezen op hun rechten en plichten maar Schiphol valt overal buiten de regels.

ZEK heeft in het Assendelftse een dak van boerderij De White Ranch bedekt met zonnepanelen. Daar zoeken ze nog investeerders voor. Dus heb je nog spaarcenten op de (verkeerde) banken staan, die je de komende 15 jaar niet meteen nodig hebt, investeer dan

daarin want het gaat, als alles naar wens gaat, 3% rente opbrengen. Krijg je nergens.

Exotenbeleid wordt eindelijk ook binnen de gemeente Zaanstad (letterlijk) op de kaart gezet. Loek heeft door zelf ingrijpen – samen met andere vrijwilligers – gezorgd dat er heel veel Reuze Berenklaauwplanten op diverse plekken zijn verwijderd. Ook heeft hij de gemeentelijke afdeling Groen kaartmateriaal ter hand gesteld waarop staat waar deze exoten voorkomen en bestreden moeten worden. Hij heeft ook bij het Zaanse Natuur- en Milieu Overleg aan alle aanwezigen uitleg daarover gegeven.

Als onderwerp voor deze krant hebben we – dat kunt u altijd aflezen aan de voorpagina getekend door Kees Keijzer – de exoten in de onderwaterwereld gekozen. Welke exoten komen daar voor en welke impact hebben ze op onze inheemse natuur en het milieu. Het zijn allemaal invloeden die dichterbij zijn dan we denken. Het bericht dat er in natuurgebieden in het Duitse is geconstateerd dat er meer dan de helft van de insecten verdwenen zijn, drukte ons met de neus op de feiten. Uit Brits onderzoek kwam naar voren dat de mannelijke vissen in rivieren en meren daar door de chemische stoffen uit afval veel vrouwelijke kenmerken ontwikkelen. Ze worden meer transgender, als het ware. Doen geen pogingen meer vrouwtjes te bevruchten. Dat zijn toch kwalijke zaken. Kortom: er zijn weer tal van stukken voor u verzameld die u e.e.a. vertellen.

Natuurlijk een goed en groen nieuwjaar gewenst.

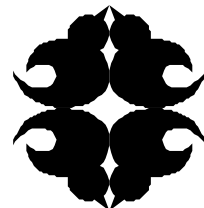
Rita Melk

Voor milieumeldingen kunt u bellen:

- Gemeente Zaanstad: 14 075
- Omgevingsdienst Noordzeekanaal-gebied 088- 567 0200. Ook kunt u op hun site, www.odnzkg.nl, een klachtenformulier invullen.
- Bewoners Aanspreekpunt Schiphol (BAS): 020 - 6015555 of www.bezoekbas.nl

KONTAKT MILIEUBEHEER ZAA NSTREEK

KMZ is in 1970 opgericht. De vereniging heeft tot doel het welzijn te bevorderen door te waken voor milieuaantasting en door het milieubeheer in de Zaanstreek te activeren. Dit geldt in de ruimste zin van het woord. KMZ zet zich in voor beperkte uitbreiding van Schiphol, voor verstandige ontwikkeling van het Noordzeekanaalgebied, voor beperking van de automobiliteit en behoud van het restant Zaanse veenweidegebieden. KMZ werkt zo veel mogelijk in samenwerking met verwante organisaties.

Nacht van de Nacht

Jaarlijks stellen we deze vraag tijdens deze avond: Waar is de nacht in het Zaanse nog donker?

Ook dit jaar hebben we op zaterdag 28 oktober de boswachters van Staatsbosbeheer weer bereid gevonden om onze gasten rond te varen door de donkere avond. Na als onderwerp al vele jaren een landdier dat in het Guisveld voorkomt als onderwerp te hebben gehad dachten we nu met de vraag 'Wat voor vissoorten en exoten onder de vissen komen voor in het Guisveld?' weer eens een andere insteek te hebben.

Afspraken werden gemaakt met een plaatselijke beroepsvisser die ons hierover een en ander zou kunnen vertellen, maar helaas moet hij die avond 'afhaken'.

Over op plan B dus.

We hadden in de weken voorafgaand aan de Nacht-avond, samen met een foto van Ed Romeijn van de fel verlichte Lassie-fabriek in het Wormerse, dat bedrijf aangeschreven met de vraag of het mogelijk zou zijn om tijdens de avond en nacht de verlichting uit te doen.

En dat is gebeurd. Goede actie dus van de Lassie directie!

Alle opvarenden hebben kunnen checken dat het licht inderdaad uit was. We hadden een op A3 afgedrukte vergroting meegenomen zodat ze dat konden zien. Volgend jaar gaan we op dat idee weer inzetten want er zijn heel veel bedrijven langs de Zaan die – vaak gelijk met de straatverlichting – de

aanlichting van hun panden aanzetten en die ook gelijk met de straatverlichting weer uit doen. Een meevarende merkte later op: de Lassiefabriek was zeer donker deze keer. Het station Wormerveer was echter wel zeer fel verlicht. Er was dus best nog veel licht om ons heen. Ook waren er een heel aantal verlichte flats in de verte en de rode lichtjes van de zendmast bij Wormer. Licht was er van de flitsende smartphones voor het maken van foto's. Verschillende tinten grijze wolken waren er ook. We konden dus wel een hand voor ogen zien... zo donker, dat dat niet kon, was het zeker niet. Op de A8 reden veel auto's. Grote lichten bij de sportvelden(?) of was dat van de paintballclub die bij Station Wormerveer.

Bijzondere nachtdieren hebben we niet gezien. We hebben wel overvliegende ganzen waargenomen.

Door de stevige wind ging het riet flink zwiepend heen en weer en was het water ook wild. Maar het was gezellig in de boot. Bij het uitstappen heb ik even met boswachter Dennis gesproken.

Rond 22.00 uur was de boot weer terug op de SBB boerderij alwaar warme chocolademelk, koffie, thee en koek wachtten. Daar hebben we met zijn allen nog even onze ervaringen en waarnemingen uitgewisseld. We hadden dit jaar ook een aantal bijzondere passagiers aan boord. Namelijk een medewerkster en de nieuwe directeur van de Milieufederatie met zijn dochter.

We hopen dat het niet de laatste keer is geweest. SBB had dat aangegeven maar we gaan als KMZ voor de zomervakantie nog met hen in overleg. Dus (misschien) tot volgend jaar.

De groene doe agenda

- Kalverpolder

Stichting Kalverpolder organiseert iedere dinsdag een werkdag van 9.00 tot 14.30 uur, werkplek is Kalverringdijk 32 te Zaandam.

- Kooiakkers

KNNV werkgroep Kooiakkers organiseert werkdagen op elke woensdag van 9.30 tot 12.00 uur en elke eerste zaterdag van de maand van 9.30 tot 14.00 uur. Bij: Leeghwaterweg 200 m voor de Ringdijk Wijdewormer.

- Westzijderveld

OBW en Vogelwerkgroep Westzaan organiseren werkdagen op zondag 14 januari, zaterdag 17 februari, zondag 11 maart en zaterdag 7 april Skoon Skip. Verzamelen bij molen De Schoolmeester om 9.15, einde 13.30 uur. Info:

obwsecretariaat@upcmail.nl

- Oostzanerveld

Vogelwacht Oostzanerveld organiseert werkdagen op zondag 3 februari en zaterdag 3 maart. Verzamelplaats Het Zaanse hoekje tussen 9.00 en 9.15 uur bij Waterring 1a te Zaandam. De werkzaamheden eindigen ca. 14 uur.

Vissen in de polder Westzaan

De visfauna van de polder is in de loop der tijd aan verschillende veranderingen onderhevig geweest. De grootste verandering die sinds 1932 is opgetreden is de verzoeting en vertroebeling door riooloverlopen. Zo kwam veel fosfaatrijk water in de polder. Waterplanten verdwenen daarmee ook en ook de zeelt en de kroeskarper, de twee soorten die van waterplanten

houden. Bij de sluis van Nauerna komt een vispassage vanuit het Noordzeekanaal en zo kan de trekvis de polder Westzaan gebruiken, vooral belangrijk voor de anadrome soorten, dat zijn soorten die voor de voortplanting uit de zee naar zoet water trekken: zalm, zeeprick, glasaal en stekelbaars. Als de vissoorten van uit een zoet watergebied naar zee trekken noemt men ze katadrome soorten zoals de paling en de bot die vanuit zoet water naar zee trekken om te paaien. De Zaan is de hoofdroute voor geslachtsrijpe paling, de schieraal, die naar zee trekt.

In de polder Westzaan komen karper, kleine modderkruiper, post paling, kolblei, snoekbaars, snoek, karper, en het 10- en 3- doornige stekelbaarsje voor. Helaas ontbreken nog de heldere

sloten met waterplanten. Alle gemalen langs het Noordzeekanaal zijn visvriendelijk gemaakt. Trekvissoorten als paling, driedoornige stekelbaars en spiering kunnen zo gemakkelijk de gemalen passeren.

Het schoner maken van de sloten, het maken van paaiplaatsen, en het maken van rietfilters voor het tegengaan van vertroebeling zijn nodig.

Eiken in Engeland

Op woensdag 8 november zijn Loek Vlaanderen, Monique Zonneveld en Josia Smulders vanuit Zaandijk naar de 22e Dierckxlezing van de Bomenstichting in Utrecht gegaan. De lezing ging over oude eiken in Engeland. Het was een gezellige een leerzame avond, die werd gehouden in de Gertrudiskapel vlakbij het Centraal Station in Utrecht. Alleen al die plaats is een bezoek meer dan de moeite waard. Er zijn mooie horizontale en verticale schilderijen in aangebracht.

Aljos Farjon was de spreker. Hij werkt bij Royal Botanic Gardens in Londen en heeft een onderzoek gedaan naar oude eiken in Engeland. Engeland heeft 115 grote eiken met een omvang van meer dan 9 meter, die dateren uit de Middeleeuwen. In de rest van Europa zijn er slechts 98. In Engeland is niet dezelfde vorm van bosbouw ingevoerd als in de rest van Europa. Hier werd namelijk vaak een soort plantagebosbouw ingevoerd: bos moest ook productief zijn en beheerd worden. De oude eiken die in Engeland staan zijn van nature uitgezaaid. Daarom heen werd een open landschap in stand gehouden door grazende dieren, voornamelijk herten en reeën. Een echt parklandschap was het resultaat. Mensen mochten er hun vee laten grazen. Ze mochten niet aan de oude eiken komen, en ook niet aan het wild, herten en reeën. Deze dieren vreten de bomen ook aan tot een zekere hoogte. Soms werden de bomen boven een

bepaalde hoogte van boven getopt. Op oude afbeeldingen is de groei van de bomen te zien. Veel afbeeldingen werden getoond.

kleinere gebieden nodig. Ze namen ze mee naar Engeland. Deze herten leven normaal in veel warmere gebieden, maar door de beschutting van de

De Engelse edelen en bijvoorbeeld ook de bisschoppen wilden geen varkensvlees eten maar hertenvlees. Daarvoor werden de parken gemaakt. Ruige gebieden die geschikt waren voor herten. Toen de Normandiërs in 1066 waren binnen gevallen om het land te overheersen wilden ze dan ook overal herten kunnen jagen. Edelherten hebben echter grote gebieden nodig. De Normandiërs waren ook in Zuid-Italië geweest. Daar kwamen - en komen nog - damherten voor. Deze hebben veel

bomen die tevens voedsel leverden, konden ze wel in Engeland leven. Veel ridders en edelen hadden dus in Engeland kleinere jachtgronden met damherten.

Voor de natuurbescherming is het aanleggen van deze parken goed geweest, maar de mensen in de buurt werd op een gegeven moment het vruchtgebruik geweigerd. Dat leverde veel onvrede op. Door gebrek aan kennis bij de mensen zijn er wel bedreigingen voor de oude

eiken. Groot gevaar is de gewone bosbouw. Naaldbomen, waaronder de zeer gewaardeerde douglassparren, verdringen de eiken. Ze nemen licht en voedingsstoffen weg. Vroeger was het bos er omheen open. Dat werd bewust zo gehouden, ook door het wild en vee. Grootschalige landbouw is een andere risicofactor. Maar tussen landerijen staan soms nog wel van deze eiken. Dichtbij een boom ploegen en maaien levert vaak veel wortelschade op. Het is niet zo zeer onwil, maar vaak gebrek aan kennis bij de boeren. Uitleg helpt daarbij wel. Als er in de buurt paarden gehouden worden levert dat ook veel schade op aan bomen. Ze schuren met hoeven en met vacht langs de stam. Een houten afrastering om de bomen heen is dan een eenvoudige en doeltreffende oplossing.

Jongeren kunnen ook in de binnenste stamholtes vuren maken waardoor bomen beschadigen of verloren gaan. In het verleden zijn op het Europese vasteland met name de vele oorlogen debet geweest aan het verlies van oude bomen. Er werd vaak alles door de legers vernietigd: de tactiek van de verschroeide aarde. In Engeland heeft dat nooit plaats gevonden.

Op de oude eiken komt een zeer diverse flora en fauna voor. Met name organismen die zich niet snel kunnen verplaatsen. Sommige komen slechts op een groepje eiken in Engeland en nog ergens anders in Europa voor. Epifyten, korstmossen, schimmels en insecten zoals bepaalde kevers. De bomen zijn vaak helemaal hol van binnen. Het is moeilijk om de leeftijd van

de bomen te bepalen. Soms zijn alleen bepaalde delen aan de buitenkant van de stam blijven groeien. Andere delen verdwijnen of zijn door de tijd heen verdwenen.

Er zijn verschillende parken waarin herten en eiken voorkwamen. Deze heeft Aljos Frajon in kaart gebracht en onderzocht. Hij heeft er een boek over geschreven: 'Ancient Oaks in the English Landscape'. Veel bezoekers hebben het die avond kunnen kopen.

Na de lezing zijn we weer met de trein terug gegaan. Loek noemde verschillende interessante arboreta. Toch eens wat meer gaan bezoeken. Het is wel heel boeiend! Misschien kunnen we ook in diverse parken in Engeland eens zelf gaan kijken.

Milieu Effect Rapportage Schiphol

Schiphol en nu ook Lelystad zijn vrijwel dagelijks in de pers. Een groot deel van de onderwerpen gaat over de mogelijkheden in de toekomst van de twee luchthavens. Die mogelijkheden worden door allerlei factoren bepaald. Dat begint natuurlijk met de fysieke en logistieke mogelijkheden. Een baan kan maar een bepaald aantal starts en landingen verwerken. Verder speelt de veiligheid een grote rol. Het banenstelstel van Schiphol is ingewikkeld. Vliegtuigen mogen niet te dicht bij elkaar in de buurt komen. Ook lopen er allerlei onderzoeken over fijnstof en de effecten ervan op de gezondheid. Steeds belangrijk is de hinder die de luchtvaart geeft.

De hinder wordt berekend. Door daarbij van standaarden uit te gaan kun je effecten van maatregelen zorgvuldig en objectief vergelijken. Dat gaat prima zolang de rekenmethoden goed passen bij de werkelijkheid. De laatste tijd valt daar nogal wat op aan te merken. Staatssecretaris Dijkzema heeft dan ook aangegeven dat de hinderberekening met modernere methoden moet gebeuren en Schiphol moet dan ook de hinderberekeningen voor de toekomst over doen. Geven de berekeningen in een nieuwe Milieu Effect Rapportage (MER) duidelijk weer wat ons te wachten staat? De hinderberekeningen gaan nu nog uit van de huizen die er in 2005 stonden. Er zal dus geactualiseerd moeten worden.

In de berekeningen wordt uitgegaan van de prognoses van het aantal vluchten, de routes en de tijden van vliegen. Maar hoewel in principe het aantal nachtvluchten beperkt is, is dat in de praktijk niet altijd het geval. Je zal maar in Castricum of Limmen wonen waar het aantal nachtvluchten verdubbeld is. Je moet dus uitgaan van de daadwerkelijke situatie naar aantal vluchten en wijzen van vliegen.

De berekeningen gaan voor dalend verkeer uit van glijvluchten die minder hinder geven. Maar uit onderzoek van Platform Vlieghinder Regio Castricum (PVRC) en de Omgevingsdienst IJmond blijkt dat er in de praktijk lang niet altijd volgens de glijvluchtmethode gedaald wordt.

Er zijn rond Schiphol allerlei meetsystemen, maar zover bekend wordt daar weinig mee gedaan.

Het Nederlands Lucht- en Ruimtevaartcentrum (NLR) heeft ze recentelijk wel gebruikt op verzoek van de Omgevingsdienst IJmond. Het blijkt dat bijna alle piekniveaus van de nachtvluchten in Limmen en Castricum (Polderbaan) 5 à 10 dB boven de berekende waarde liggen. Dit kan komen doordat er lager gevlogen wordt dan bedoeld of dat men de motor bij het dalen toch vaker gebruikt in plaats van een echte glijvlucht uit te voeren.

De lokale geluidsmetingen laten zien dat bijvoorbeeld de meetpost van

Limmen (Hazelaantje) in een ernstig slaapgerstoord en ernstig gehinderd gebied staat. Officieel staat de meetpost buiten de hindercontour. Voor Castricum (De Bloemen) geldt hetzelfde. Ook voor Spaarndam geldt dat de meetpost in de Kuiperstraat buiten de hindercontour staat. De NOMOS metingen daar geven echter aan dat de 42 dB(A)-nachtbelasting hoger is dan de 40 dB(A)-norm voor ernstige nachtrustverstoring. Ook de 50 dB(A)-hinder overdag is hoger dan de 48 dB(A)-norm voor ernstige hinder.

Als je vanuit een bepaald gebied veel te klagen hebt maar officieel buiten de hindercontour valt, mag je niet meepraten in de Omgevingsraad Schiphol (gemeente Heiloo). Het gevolg is dan ook dat de berekende hindercontour kleiner is dan de echte contour. Ook kunnen er huizen gebouwd worden op plekken waar al op voorhand van bekend is dat ze relevante hinder zullen ervaren. Daarom is mijn pleidooi: ga bij de beoordeling van het effect van Schiphol niet alleen uit van berekeningen maar ga ook uit van de werkelijkheid, die essentieel kan afwijken van de berekeningen. De verloren geloofwaardigheid van Schiphol zou er iets door terug gewonnen kunnen worden.

Gerard Jägers
Clustervertegenwoordiger in de Omgevingsraad Schiphol namens Polderbaan buitengebied Kiesman voor Spaarndam.

Reactie op Schipholdossier van De Monitor

Al meer dan 20 jaar is onze vereniging Kontakt Milieubeheer Zaanstreek (KMZ) betrokken geweest bij het vraagstuk Schiphol. In diverse gremia hebben we getracht mee te praten en te denken, de stem van de bewoners van onze streek daarin uit te dragen en te vertellen hoe bar het voor bijvoorbeeld bewoners van Westzaan, Assendelft en Krommenie is. We zijn altijd uitgegaan van meedenken en niet de hakken in het zand zetten, maar constructief meedenken. Vele jaren overleg in het CROS (voorloper van de ORS) heeft tot niets geleid. Meters papier, vele mappen en kaarten heeft het opgeleverd. Want bij elke woordelijke verandering in de stukken kreeg je alles weer toegezonden. Er waren in het verleden vele harde grenzen gesteld aan het aantal vluchten - overdag en 's nachts- maar die bleken enige tijd later zo zacht als boter. We hebben een hele studie moeten maken over de LAEQ, dag- en nachtzones, SLOTS, uitvliegroutes en (meet-) en berekeningsmethoden.

Alle groene groepen in het Noord- Hollandse - ook die de Schiphol belangen voor burgers binnen de Provincie behartigden - waren tot 2 jaar terug nog goed en gedegen vertegenwoordigd door de Natuur en Milieufederatie Noord Holland (heer Rolf van Arendonk). Helaas heeft de Provincie de subsidie voor deze goed onderlegde 'luis in de pels' geheel teruggedraaid zodat de bewoners van NH geen ervaren vertegenwoordiger in de ORS meer heeft. Rolf van Arendonk was de man met de kennis maar die is nu in het Zuid-Hollandse aan het werk. Alle kennis is weggevloeid. Ook burgervertegenwoordigers als Kees van Oink, Gerard Jägers en Joop Floor krijgen in de ORS geen kans.

Als KMZ maken wij ons zeer grote zorgen. Het steeds weer veranderen van de spelregels tijdens het spel zorgt ervoor dat vele bewoners - die vaak onder de aan- en uitvliegroutes wonen - dag en nacht gehinderd worden. Met alle gezondheidsgevolgen van dien.

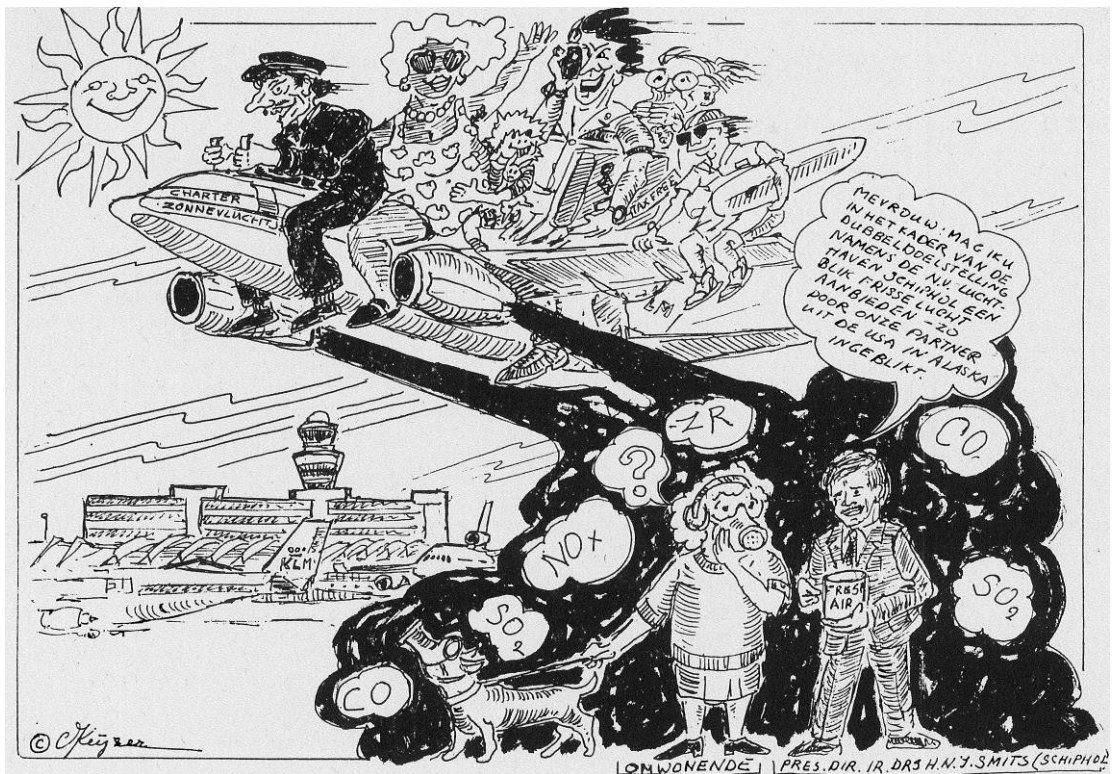
Bedrijven moeten voldoen aan allerlei milieuwetgeving, voorschriften, geluidsnormen en ook Arbo- wetten maar Schiphol valt overal buiten. Denk allereerst maar aan de accijns op de brandstof. Het eerste het beste transport- of stratenmakerbedrijf moet voor zijn auto's gewoon accijns betalen. Over een helipost boven op de VU wordt terecht heel moeilijk gedaan bij de vergunningsafgifte. Maar bij Schiphol gaat alles 'geruisloos' door!

In ons Schipholbestand vonden we een prachtig boekje: 'Relaas van een falend democratisch proces', geschreven door Prof. Dr. Ir. Guus Berkhout uit 2003. Toen al dus, en hij is door zijn zeer terecht kritische noten door de toenmalige Minister van Milieu vakkundig op een zijspoor gezet. Deze Minister heeft een loyalere man ingehuurd. De heer Hans Albers. De huidige directeur van de Natuur en Milieufederatie NH de heer Sijas Akkerman probeert gelukkig de NH

houden. Alle milieu-onderwerpen hebben altijd een lange adem nodig maar Schiphol spant werkelijk de kroon.

Ook valt het zeer tegen dat uit het NOS onderzoek van vandaag 2-01-2018 weer blijkt dat de gemeente Z(W)aanstad wederom - zoals we gewend zijn - geen standpunt inneemt of vragen daarover beantwoordt. Nee, stel je voor, er zijn waarschijnlijk honderden Zaankanters die op of nabij of in de omgeving van de luchthaven hun werk vinden. Dat de bewoners - misschien nog wel een veel groter deel - lichamelijke en geestelijke schade van dit bedrijf ondervinden telt gewoon even niet mee.

Onze huistekenaar, de heer Kees Keijzer uit Bergen NH, maakte niet voor niets al vele jaren tekeningen met Schiphol als onderwerp waarbij hij Z(W)aanstad altijd hekelde, omdat de gemeente de oren teveel naar de Schiphol-lobby laat en liet hangen.

Boven tekening Kees uit oktober 1994

bevolking in de ORS weer te vertegenwoordigen, ook zonder voldoende subsidiegelden van de Provincie.

Wij als KMZ proberen onze achterban - ca. 250 leden in het Zaanse waaronder 123 leden die onze vertegenwoordiging binnen de ORS mogelijk hebben gemaakt - te informeren en actief te

Heel veel succes met uw dossier. Mocht u info nodig hebben dan kunt u natuurlijk een beroep op ons of de Milieufederatie doen, maar ik ga ervan uit dat mensen die nog dichter tegen onze 'Nationale Trots' aan wonen nog veel meer kennis en feiten kunnen oplevelen.

Luchtverkeer zorgt voor vervuiling!

Vliegtuigen stoten, net als auto's en schepen, vervuilende stoffen uit. Dat zijn stoffen die een negatief effect hebben op het klimaat, maar ook stoffen die in het algemeen verontreiniging veroorzaken. Bijvoorbeeld vluchtige organische stoffen, zoals brandstoffen (diesel, benzine of kerosine). Maar ook fijnstof, dat diep in de longen kan doordringen, en koolmonoxide en zwaveldioxide komen vrij in de omgeving van vliegvelden.

Samen met het effect van industrie, landbouw en verkeer zorgen al deze stoffen voor klimaatverandering en luchtvervuiling. Toename van stikstof zorgt voor verdere vermisting van de grond en de toename van fijnstof voor vermindering van gezondheid. Vermisting zorgt bijvoorbeeld voor een verandering van beschermde vegetatie en voor vervuiling van het water. Fijnstof veroorzaakt ziektes, vooral natuurlijk van de longen. In vervuilde gebieden sterven mensen daarom gemiddeld enkele maanden eerder.

Een kleine toename op enkele plaatsen zorgt voor een toename van de totale vervuiling. In steden neemt men al maatregelen tegen de uitstoot van het

verkeer. Op een heldere dag kan men, komend vanuit het oosten West Nederland in de verte onder een grauwe deken zien liggen. Deze vervuiling verdunt en verspreidt zich ook, zodat die een zekere achtergrondconcentratie vormt. Als gevolg van de verdere ontwikkeling van de luchthaven Schiphol, mogelijk gemaakt door de verplaatsing van de vakantievluchten naar Lelystad wordt extra vervuiling verwacht, zowel van de ruime omgeving van Schiphol als van die van Lelystad.

De reden waarom Schiphol moet uitbreiden, is alleen gebaseerd op economische prognoses. Indertijd is er besloten dat de luchthaven niet meer dan 510 duizend vluchten per jaar kon verwerken, gezien de geluidsbeperking op de capaciteit. Bij een grotere groei moest de resterende vraag worden opgevangen op Eindhoven en, vooral, Lelystad. Bij ministerieel besluit is de uitbreiding van Lelystad nu vastgesteld 10.000 vluchten per vijf jaar, en in 2040 zijn er dat 45.000.

De gewenste groei heeft ook te maken met de concurrentiepositie van de luchthaven. Op dit moment verdient

Schiphol volgens verschillende onderzoekers tussen 4 en 1,3 % van het BBP. Bij deze groei telt niet mee wat negatief effect van deze groei is op gezondheid, omgevingskwaliteit, veiligheid en kwaliteit van natuur- en recreatiegebieden. Stiltegebieden en vakantiebestemmingen binnen Nederland verliezen aan kwaliteit en dus ook aan aantrekkelijkheid. Wie de balans opmaakt ziet dat er een verschuiving wordt ingezet ten gunste van verdere vakantiebestemmingen, waardoor verdere vervuiling van lucht en bodem wordt gestimuleerd, in plaats van verminderd.

Vreemd is dat voor het besluit het milieueffect voor beide vliegvelden is berekend rond het vliegveld zelf, maar niet voor de ruimere omgeving. Vreemd is ook dat de nieuwe vliegroutes zorgvuldiger kunnen worden gepland zodat zij minder overlast geven, maar dat men dat niet doet. Maar het vreemdste is dat men in Parijs een klimaatakkoord sluit en vervolgens flinke uitbreidingen van vervuilende verkeersbewegingen toestaat.

©copyright: Elsa Loosjes, Rob Berkman.

Czaar Peterstraat

Een deel van de doorgaande fietsroute Wilhelminabrug, Czaar Peterstraat, Rozengracht (op marktdagen de gehele Czaar Peterstraat) gaat op de schop. De huidige situatie is dat auto's uit de parkeergarage voorrang verlenen aan al het verkeer op de Czaar Peterstraat. Wij willen dit na de herinrichting zo houden. De gemeente wilde in eerste instantie de voorrang veranderen.

De Fietsersbond heeft geadviseerd dat de Czaar Peterstraat in de voorrang blijft. De zijstraten in de buurt moeten ook voorrang verlenen en dat gebeurt daar via een uitritconstructie. Immers komend van een uitrit moet aan al het verkeer voorrang verleend worden. In een 30 km-gebied past Zaanstad deze methode vaker toe, bijvoorbeeld bij zijstraten van de Westzijde.

Inmiddels is de gemeente akkoord met de visie van de Fietsersbond! De Zilverpadsteeg wordt van een uitritconstructie voorzien, zo ontstaat in dit gebied voor alle zijstraten een gelijke, een eenduidige situatie. Dit komt de verkeersveiligheid ten goede. Bovendien is het veiliger als fietsers die met hoge snelheid van de kluff van de Hogedijk komen niet volop in de remmen hoeven voor verkeer vanuit de parkeergarage. Dus voorrang voor de Czaar Peterstraat.

Wezelstraat

Er ontstaan vaak chaotische taferelen met auto's op de fietsoversteek vanaf de Jan Mulderstraat over de Guisweg naar de Wezelstraat. Vandaar dat Zaanstad een plan gemaakt heeft om de oversteek te verbeteren. In de oversteek komt na overleg met de Fietsersbond geen slinger.

Met de gemeente is overlegd over de vorm van de oversteek. Zaanstad opperde er een slinger in aan te brengen. De reden voor een slinger zou zijn dat de fietsers de auto's enigszins tegemoet rijden en ze elkaar beter zien.

De Fietsersbond pleitte voor een rechte oversteek. Een bocht in het fietspad geeft mogelijk botsingen tussen (brom)fietsers onderling. Het is lastiger fietsen en de snelheid van de (brom)fietsers wordt verlaagd waardoor de oversteektijd toeneemt.

De gemeente heeft nu een voorlopig ontwerp gemaakt zonder slinger. De afbeelding hieronder is vanaf de spoorlijn.

De oversteek komt op een plateau te liggen, wij vinden dat een verbetering ten opzichte van de huidige situatie. Het argument voor dit plateau is de extra attentie bij de automobilisten en een remming van de snelheid van het autoverkeer. Ook de geplande fellere verkeerslichten maken deze oversteek veiliger. Er komt geen verandering in de wachttijd voor fietsers.

De fietsoversteek is op de tekening rood maar de oversteek op het wegdek wordt niet rood. De breedte van de oversteek is op ons verzoek vergroot van 3,50 m naar 4,00 m. De Doctor Jan Mulderstraat, op de afbeelding rood, wordt ingericht als fietsstraat. Heel fijn dat Zaanstad zoveel oog heeft voor de fietsers!

Herinrichting Zuideinde en Kerkstraat Oostzaan 2

Het is een 30 km-gebied, maar er wordt te hard gereden. Oostzaan heeft niet de gebaande wegen gezocht om de snelheid van de auto's te matigen.

“Het is de gemeente in zijn bol geslagen” was een veel gehoorde reactie.

Nu, na enkele maanden, blijkt het te werken. De fietsers durven hun plaats op de weg in te nemen, auto's worden gedwongen rekening met hen te houden. Een gedurfde, creatieve inrichting waarvan de Fietsersbond hoopt dat hij navolging krijgt..

Fietsersbond Zaanstreek

KONINKLIJKE NEDERLANDSE NATUURHISTORISCHE VERENIGING

De KNNV is een vereniging voor veldbiologie die natuurstudie, natuurbeleving en natuurbescherming wil bevorderen. Kernwoorden als duurzaamheid en biologische diversiteit staan hoog in het KNNV-vaandel. De KNNV biedt natuur- en milieueducatie d.m.v. lezingen, excursies, cursussen, kampen en reizen. De KNNV heeft veel actieve werkgroepen en een eigen uitgeverij.

Het Stenen Hoofd

Met de plantenwerkgroep van KNNV bezochten we op een vrijdagavond het Stenen Hoofd in Amsterdam. Het is een landtong bij het Centraal Station die in het IJ steekt. Het Stenen Hoofd stamt uit 1905 en is voorzien van robuuste kademuren. Het is aan gelegd voor de Holland-Amerika Lijn. De plaats voldeed echter niet en de Amerikalijn ging naar het oostelijk havengebied. De bedrijvigheid door de graansilo's en laadactiviteiten bleef tot de laatste silo werd stilgelegd in 1984.

De natuur is sindsdien de nieuwe bewoner geworden met een spraakmakende flora die landelijke bekendheid geniet. Een eldorado vol varens.

De nijverheid verdween, de natuur deed haar werk. De kademuren raakten overgroeid met een markante

muurvegetatie. Van mannetjesvarens, steenbreekvarens, eikvarens tot de zeldzame schubvarens. Op het terrein dat druk bezocht wordt op warme zomerdagen gedijt ook een kleurrijke vegetatie van grote zandkool, muursla, vlasbekje, koningskruid, spoorbloem, muurpeper, stengelomvattend havikskruid, bezemkruid en zandwolfsmelk.

Ook de bijzondere muurnavel (*Unbilliscus rupestris*) is er te vinden. Het klimaat in Nederland wordt warmer en vochtiger. Dat heeft impact op de stedelijke natuur en dat is op het Stenen Hoofd te ervaren. Door het

veranderende klimaat rukt de muurnavel noordwaarts op. In 2003 werd op het Entrepotdok in Amsterdam een eerste voorpost bereikt, gevolgd door die op het Stenen Hoofd 2010. Muurnavel is het hele jaar door goed te herkennen aan de ronde wintergroene, viezig-sappige blaadjes, die doen denken aan die van de waternavel. Anders dan waternavel is muurnavel een vetplantje, een soort waartoe ook vetkruiden (*Sedum*) als muurpeper behoren.

Japanse duizendknoop

Deze woekeraar is lang onderschat. Deze plant die begin negentiende eeuw door botanisten vanuit Oost Azië in Nederland werd geïntroduceerd, is geworden tot een groenmonster dat alles verdringt wat in zijn buurt komt. Het probleem van de Japanse duizendknoop is dat hij zich razendsnel verspreidt via een zeer uitgebreid wortelgestel en ieder stukje duizendknoop kan weer uitgroeien tot volwaardige plant. Dit

laatste is niet onderkend waardoor het probleem uit de klauwen is gelopen. Als de bermen gemaaid worden, maken ze de planten kapot, maar daarmee verspreiden ze ook al het plantenmateriaal. De exoot verspreid zich zo niet alleen snel, de plant is ook heel moeilijk te verwijderen dankzij heel sterke wortels die in bijna alle omstandigheden blijven groeien.

Aanpak

Zolang er nog geen afdoende bestrijdingsmethoden zijn voor de Japanse duizendknoop raden wij u, afhankelijk van de grootte van de groeiplaats, het volgende aan.

Probeer de plant op kleine groeiplaatsen te verzwakken door de stengels meerdere keren per groeizoen

af te knippen, en de stengels en plantenresten af bij het restafval doen! Probeer daar het aantal planten onder controle te houden door de uitlopers heel secuur te verwijderen zonder dat er wortels achterblijven.

Maai bij grote groeiplaatsen de planten vaker en voer het materiaal af. Hierbij moet men de bovenlaag ontwortelen, behandelen met kokend water waardoor het grootste deel van de

planten vernietigd wordt. Leg de bestrijdingsmethode vast, evalueer deze en pas het zo nodig aan.

In de randzone van Westerkoog komt de Japanse duizendknoop op veel plaatsen voor. Ook bij het Zwembad de Zaanse Golf in de groenstrook staat het vol. De gemeente neemt proeven om de duizendknoop te bestrijden.

Is jouw tuin al water vriendelijk?

Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) is een campagne gestart met de titel Veilig Schoon Voldoende. Zie hiervoor www.veilig schoonvoldoende.nl. Daarbij is ook het onderdeel 'Water in de tuin'. Steeds meer mensen kiezen voor een groene tuin. Goed voor de natuur en het regenwater zakt er makkelijk in weg. Heel belangrijk nu buien extremer worden en de zomers droger. Geef water de ruimte.

Enkele tips voor een betere afhandeling van water in je tuin zijn:

- Bestraat je tuin voor maximaal 40% en maak de rest groen 60%.
- Vang het regenwater op in een regenton en gebruik het water bij droogte.
- Maak een grindstrook tussen de tegels waardoor het water de grond in kan.
- Plant een waterminnende boom, plant of struik en houd rekening met de omvang.
- Kies voor waterdoorlatende tegels.

Waarom deze campagne?

Water komt op verschillende manieren de stad in, als oppervlaktewater, als grondwater, als neerslag, of als drinkwater via het leidingnet. De

grondwaterstand wordt hierdoor beïnvloed.

Sta je er wel eens bij stil dat Noord-Holland grotendeels onder zeeniveau ligt en dat een dijkdoorbraak hier een watersnood kan veroorzaken? Waarschijnlijk niet. In Nederland leven we immers achter één van de veiligste dijkensystemen ter wereld. Toch kan het altijd een keer misgaan en dan zijn de gevolgen extreem groot. Daarom is het

goed om er eens over na te denken. Want bij een overstroming is er geen elektriciteit, kraanwater en gas. De verwarming, internet en telefoons werken niet meer. Al met 20 cm water op de weg, kun je niet meer zien waar je loopt of rijdt. Wat doe je dan? Ga je weg of blijf je thuis? Op de website van HHNK vind je informatie en tips om je voor te bereiden op een overstroming.

De busxusmot, exoot in Nederland

De tuinen staan vol met buxushagen en laat dat nou het lievelingskostje zijn van de busxusmot. Dat is een uit Azië afkomstig vlindertje dat sinds 2012 in Nederland voorkomt en vanuit Noord-Brabant naar het noorden toe komt. Het is een mooie, ongeveer vier centimeter

grote vlinder, zilverwit met een donkere rand.

Levenswijze

De vlinder zet eitjes in groepjes af aan de onderkant van de buxusblaadjes. Wanneer de rupsjes uitkomen,

schrapen ze eerst de onderkant van het blad af. Als ze groter worden vreten ze het hele blad op. De rupsen maken spinsels tussen de takjes, in het begin vaak in het midden van het struikje, zodat ze moeilijk te zien zijn. Ze overwinteren als half volgroeide rups,

verborgen in een spinsel in de buxus of op de grond. In het vroege voorjaar eten ze verder. De volgroeide rups verpopt zich in een cocon in een spinsel tussen de takjes. Na ongeveer twee weken komt de vlinder tevoorschijn. Er zijn minimaal twee generaties per jaar.

Wat doe je tegen buxusmot?

De buxusmot en vooral de rupsen ervan kunnen veel schade aanrichten in de tuin.

Hoe pak je dit probleem op een ecologische manier aan? Belangrijk is om je buxus al vanaf het vroege voorjaar, februari-maart, regelmatig te controleren zodat je kunt ingrijpen voor het erger wordt. De meest

milieuvriendelijke bestrijding is de rupsen en poppen met de hand te verwijderen. Je kunt de schade beperken door de buxus in april of mei te controleren en de eventueel aanwezige rupsen weg te nemen. Daarmee voorkom je de toename van de populatie in de zomer.

Kijk of er aangevreten of aan elkaar gesponnen takjes zijn met uitwerpselen erin. Meestal vind je daar vlakbij de groen met zwarte rupsen, die uiteindelijk zo'n 4 centimeter lang worden.

De pop is lichtgroen tot bruin en zit in een dicht spinsel tussen de samengesponnen bladeren. Verwijder dus zoveel mogelijk rupsen en poppen met de hand. Voer aangetaste plantendelen en levende rupsen altijd af in een goed gesloten zak.

Gooi ze dus niet levend in de groencontainer, omdat de rupsen kunnen ontsnappen. Hebben je burens ook buxus, waarschuw hen om verdere verspreiding te voorkomen. Controleer het lievelingskostje van de buxusmot regelmatig.

ZAANSE ENERGIE KOÖPERATIE

De Zaanse Energie Koöperatie (ZEK) is een door vrijwilligers gedreven coöperatieve vereniging zonder winstoogmerk die duurzame energie propageert in de Zaanstreek. Hoofddoelstelling van de ZEK is: "elk huis in de Zaanstreek klimaatneutraal". De ZEK stimuleert de inzet van duurzame energie door middel van ondersteuning van duurzame projecten en ontplooit ook eigen initiatieven op dit gebied. De Zaanse Energie Koöperatie doet behalve aan wind ook aan zonne-energie en verkoopt onder de naam 'Zaanse Energie' nu zijn eigen opgewekte duurzame energie aan leden en andere belangstellenden (binnen en buiten de Zaanstreek). www.zaanse-energie-kooperatie.nl

Wetenswaardigheden Zaanse Energie Koöperatie

Het nieuwe zonneproject van de Zaanse Energie Koöperatie ligt goed op schema. De oproep tot mee-investeren in dit zonnedak White Ranch, die begin september is gedaan, heeft inmiddels 31 leden aangetrokken die een inleg hebben toegezegd voor een totaalbedrag van € 90.000,-, waarmee het maximale bedrag is bereikt. De werkzaamheden aan de schuur zijn ook gestart na de vakantieperiode. Het oude dak is verwijderd, ook het asbest is daarmee gesaneerd. Hierna is het opbouwen begonnen (zie foto). De aanvraag voor aansluiting op het

elektriciteitsnet is half augustus bij de netbeheerder ingediend en het bestuur hoopt dus dat dit alles voorspoedig gaat verlopen. De planning is dat het dak eind december Zaanse stroom gaat leveren (nog een verrassing!). Als alles functioneert en aangesloten is gaat de ZEK een openingsfeestje organiseren.

Warmtescan

De ZEK gaat dit winterseizoen ook, in samenwerking met de gemeente Zaanstad en het Duurzaam BouwLoket, een nieuw project oppakken. Er wordt aan woningeigenaren in de Zaanstreek

de gelegenheid geboden om een warmtescan van de woning te laten maken. Vrijwilligers worden hiervoor opgeleid door het Duurzaam BouwLoket. Aan de hand van deze warmteopname ontstaat een goed beeld van de warmtelekken van de woning en kan een goed isolatieadvies worden geboden. De ervaringen hiermee worden besproken tijdens een informatieavond in februari 2018.

Om je op te geven voor het maken van een warmtescan moet je de website van de ZEK in de gaten houden. De ZEK kan nog wel vrijwilligers voor het maken van de opnames gebruiken.

Geïnteresseerden kunnen zich melden bij het bestuur van de ZEK, telefoon 06-33800429 of via: contactzaanse-energie-kooperatie.nl

BIJZONDERE BOMEN IN DE ZAANSTREEK

In deze rubriek willen we aandacht schenken aan een aantal bijzondere bomen welke in onze directe omgeving te vinden zijn. Een aantal daarvan heeft een bijzondere betekenis. Daar zijn bijvoorbeeld de herdenkingsbomen of jubileumbomen, die geplant zijn in de openbare ruimte of in een voortuin, of er zijn bomen die onze aandacht verdienen, vanwege hun bijzondere soort. Maar lang niet alle bomen zijn bij ons bekend. Wij zouden het op prijs stellen als U ons wilt helpen door deze bomen bij ons te melden. Stuur de informatie naar KMZ of mail KMZ (KMZ@dds.nl) of naar Monique Zonneveld: m.zonneveld28@upcmail.nl. In de volgende uitgaven van deze krant zullen wij telkens aan een andere boom of boomsoort aandacht besteden.

Hemelboom

De hemelboom (*Ailanthus altissima*) wordt beschouwd als een invasieve uitheemse plantensoort wegens grote concurrentie met inheemse soorten. De boom geeft ook veel wortelopslag en produceert veel zaad. In Zaanstad kon ik met veel moeite een hemelboom vinden. Hij staat op de lijst van particuliere waardevolle bomen uit 2009. Hij staat op Provincialeweg 112, op het ogenblik is dat een zandvlakte, gereserveerd voor de nieuwe wijk Overtuinen. Achter Provincialeweg 110 staat een grote loods en daar achter een kleine groenstrook met boomopslag. Vanuit de Valkstraat, door de stegen, kan men de boom vinden. Helaas zit op het ogenblik geen blad meer aan de boom. Hij staat over de sloot in de groenstrook. Dus de afstand is te groot om de stam goed waar te nemen.

De boom komt uit China en is veel aangeplant in Midden- en Zuid-Europa en de laatste jaren ook in Nederland. Zijn opmars is al te zien in het zuiden.

Beschrijving

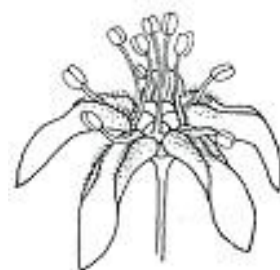
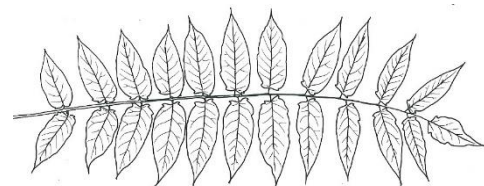
-Stam: glad grijsbruin met witte verticale spiralen

-Bladeren:
samengesteld
van 30 tot 60 cm
lang met 5 tot 22
deelblaadjes:

deze zijn smal,
eirond en
toegespitst. Als de bladeren
verschijnen zijn zij dieprood van
kleur en worden later groen.

-Bloemen: groen: ze hangen in
grote pluimen, manlijke en
vrouwelijke op verschillende
bomen.

-Zaden: deze zijn 4 cm lang en
hagen in grote trossen en rijpen
van geel naar helderrood .

EU exotelijst

Dit is de enige boom die op de invasieve exotelijst van de EU staat die bestreden moet worden wegens grote concurrentie met de inheemse flora.

Kortom: het is een mooie sierboom maar wel een invasieve exoot.

